

Η υπόθεση "ceteris paribus"

Στη διατύπωση βασικών νόμων της οικονομικής, της φυσικής και άλλων επιστημών γίνεται μία βασική παραδοχή γνωστή ως "ceteris paribus". Τι δηλώνεται με αυτή; Πότε και από ποιους χρησιμοποιείται; Είναι μία λατινική φράση που κυριολεκτικά μεταφράζεται ως «με τα άλλα πράγματα ίδια», ωστόσο συνήθως χρησιμοποιείται για να δηλώσει ότι «οι υπόλοιπες μεταβλητές είναι σταθερές».

Στην υπόθεση αυτή στηρίζονται όσοι επιστήμονες (οικονομολόγοι, ψυχολόγοι, φυσικοί κ.α.) επιδιώκουν να αναλύσουν τη σχέση μεταξύ δύο μεταβλητών χωρίς τη δυνατότητα να επιδράσει σε αυτή ένας τρίτος παράγοντας. Αυτό επιχειρείται προκειμένου η ανάλυση να εστιάσει στη μελέτη της αλληλεπίδρασης αυτών των μεταβλητών και να εμβαθύνει σε λεπτομέρειες, κάτι που ίσως να μην ήταν εφικτό να πραγματοποιηθεί αν υπεισέρχονταν στην ανάλυση και άλλοι παράγοντες.

Ειδικότερα στην οικονομική επιστήμη, εξετάζεται η επίδραση μιας οικονομικής μεταβλητής Α σε μία άλλη Β, κρατώντας σταθερές όλες τις άλλες μεταβλητές που μπορούν να επηρεάσουν τη Β. Για παράδειγμα η υπόθεση "ceteris paribus" χρησιμοποιείται στη διατύπωση βασικών νόμων της αγοράς, της ζήτησης και της προσφοράς. Σύμφωνα με τον πρώτο, όταν μειώνεται η τιμή ενός αγαθού τότε αυξάνεται η ζητούμενη ποσότητά του, με τους άλλους παράγοντες που μπορούν να επηρεάσουν τη ζήτηση (εισόδημα και προτιμήσεις των καταναλωτών, η τιμή ενός υποκατάστατου ή συμπληρωματικού αγαθού κ.α.) να παραμένουν σταθεροί. Μία πιθανή μεταβολή ενός εκ των παραγόντων θα έθετε σε αμφισβήτηση την ισχύ του νόμου. Αν π.χ. η αύξηση της τιμής του κοτόπουλου συνοδεύεται από μία ταυτόχρονη αύξηση της τιμής ενός βασικού υποκατάστατου όπως του ψαριού ή του κρέατος, ενδέχεται να μην επηρεάσει τη συμπεριφορά ενός καταναλωτή. Δείτε ένα σχετικό βίντεο στη σελίδα <https://www.youtube.com/watch?v=8ACNRVCaA00> . Αντίστοιχα, αν και σύμφωνα με το νόμο της προσφοράς, μία αύξηση της τιμής ενός αγαθού θα οδηγούσε (ceterisparibus) σε μία αύξηση της προσφερόμενης ποσότητάς του, αυτό ενδέχεται να μη συμβεί τελικά αν υπάρξει ταυτόχρονη αύξηση στο κόστος παραγωγής του.

Ο Άγγλος οικονομολόγος Alfred Marshall , στο έργο του "Principles of Economics", αναφέρει σχετικά πως οι δυσκολίες που συναντώνται σε μία οικονομική έρευνα μπορούν να αντιμετωπιστούν με το διαχωρισμό του προβλήματος σε επιμέρους ζητήματα και την εξέταση του καθενός ξεχωριστά. Τελικά, θα επιχειρηθεί ο συνδυασμός όλων των επιμέρους λύσεων σε μία περισσότερη ή λιγότερο ολοκληρωμένη λύση του συνολικού προβλήματος. Κατά τον προαναφερόμενο διαχωρισμό απομονώνονται πιθανοί παράγοντες που η διακύμανσή τους μπορεί να θεωρηθεί «ενοχλητική» , όσο ισχύει η υπόθεση "ceterisparibus". Αν και η μελέτη κάθε επιμέρους ζητήματος γίνεται με την υπόθεση ότι οι υπόλοιποι παράγοντες παραμένουν σταθεροί, η ύπαρξη αυτών δεν αμφισβητείται αλλά απλά για ένα χρονικό διάστημα αγνοείται. Όσο περισσότερο η εξεταζόμενη σχέση δύο μεταβλητών απομονώνεται από την επίδραση άλλων παραγόντων, τόσο με περισσότερη ακρίβεια αυτή ερευνάται, αλλά ταυτόχρονα και τόσο λιγότερο θα ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα. Κάθε όμως ακριβής χειρισμός ενός επιμέρους προβλήματος βοηθά στην αντιμετώπιση ευρύτερων προβλημάτων με τα οποία αυτό συνδέεται., κάτι που ίσως να μην ήταν εφικτό υπό διαφορετικές συνθήκες.

Όπως αναφέρθηκε, η υπόθεση αυτή χρησιμοποιείται και σε άλλες επιστήμες όπως σε εκείνη που μελετά την ανθρώπινη ψυχολογία και συμπεριφορά. Αν π.χ. ένα άτομο επιθυμεί να κατεβάσει ένα κάδρο που βρήκε ψηλά στον τοίχο του σπιτιού του, θα θεωρηθεί λογικό ότι θα πάρει μία σκάλα για να ανέβει και να το πάρει (ceterisparibus). Αυτό, όμως, τελικά ίσως να μη συμβεί γιατί το άτομο μπορεί να έχει υποφοβία ή να βιάζεται να πάει στην εργασία του και να μην προλαβαίνει. Ένα παιδί θεωρεί ότι έχει έναν καλό και υπάκουο σκύλο γιατί όποτε τον πηγαίνει βόλτα στο πάρκο συμπεριφέρεται ήσυχα. Αυτό όμως ισχύει ceterisparibus, γιατί μέχρι τώρα δεν έχει π.χ. συναντήσει καμία γάτα ή άλλο σκυλί στη διαδρομή.

Συμπερασματικά η υπόθεση "ceterisparibus" μπορεί να αποτρέπει την επίδραση τρίτων παραγόντων, ωστόσο η ανάλυση που επιχειρείται με αυτήν μπορεί να θεωρηθεί ως μία καλή αρχή για την επίλυση ευρύτερων προβλημάτων.

Το άρθρο γράφτηκε από το Γιώργο Καμαρινό , οικονομολόγο - εκπαιδευτικό.

Like Share 69 people like this.
Sign Up to see what

Tot p. views: 3497994 ShinyStat™ Online 1